

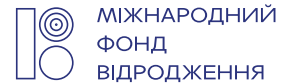
АНТИКОРУПЦІЙНІ СТУДІЇ

МАГІСТЕРСЬКА ПРОГРАМА

КУРС

**КОРУПЦІЯ,
ДЕРЖАВНА
ПОЛІТИКА ТА
СУСПІЛЬСТВО**

2019/20

Контактна інформація:

Маргарита Чабанна
chabanna@ukma.edu.ua
Марія Мамедбекова
acrec.kma@gmail.com

Список розсилки групи: acimp_2019@googlegroups.com

Час проведення занять:

четвер (26 вересня) з 19:30 до 20:50,
п'ятниця (27 вересня, 4 жовтня, 18 жовтня, 1 листопада) з 18:00 до 20:50,
субота (28 вересня, 5 жовтня) з 10:00 до 13:00

Місце: 4-100, 3-305.

Опис курсу:

«Корупція, державна політика та суспільство» є нормативною дисципліною сертифікатної програми «Антикорупційні міждисциплінарні студії». Під час викладання курсу будуть розкриті поняття побутової (дрібної), великої політичної корупції, особливості корупції у державній та приватній сферах, а також політичної й судової корупції. Буде висвітлено специфіку корупції в «captured state» та підходи щодо протидії корупції у таких державах, окреслено причини та передумови корупції, розкрито основні причини високого рівня корупції у країнах з перехідною економікою. Слухачі дізнаються про можливі шляхи протидії корупції у країнах, що розвиваються.

РОЗКЛАД ЗАНЯТЬ

№	Тема	Дата	Час проведення	Форма	Ауд.	Лектор	Зміни до розкладу
1	Міждисциплінарні підходи до вивчення корупції	26.09.2019	19:30-20:50	Лекція-дискусія	4-100	Оксана Гус	
2	Дискусія щодо терміну "корупція". Форми корупції. Модель політичної корупції	27.09.2019	18:00-19:20 19:30-20:50	Лекція-дискусія	4-100	Оксана Гус Антон Марчук	
3	Causes of Corruption	28.09.2019 (субота)	9:30-10:50	Лекція-дискусія	3-305	Max Bader	
4	Consequences of Corruption	28.09.2019 (субота)	11:00-12:20	Лекція-дискусія	3-305	Max Bader	
5	Корупційні схеми в базових секторах економіки	04.10.2019	18:30-19:20 19:30-20:50	Лекція-дискусія Case-study	4-100	Олекса Шалайський	
6	Гене́за українського олігархату: як вибудовувалася система?	05.10.2019 (субота)	10:30-11:50 12:00-13:20	Лекція-дискусія	3-305	Сергій Лещенко	
7	Корупція на виборах. Фінансування політичних партій	18.10.2019	18:00-19:20 19:30-20:50	Лекція-дискусія	4-100	Ігор Фещенко	
8	Антикорупційні кампанії громадських організацій	01.11.2019	18:00-19:20 19:30-20:50	Лекція-дискусія Case-study	4-100	Віталій Шабунін	

Усі письмові роботи надсилати через електронну платформу.

Веб-сайт курсу

Програма, анонси та навчальні матеріали будуть розміщені на веб-сайті ACREC: <https://acrec.org.ua/>

ПРАВИЛА ТА ВИМОГИ КУРСУ:

ДЕДЛАЙНИ ПІДГОТОВКИ ПИСЬМОВИХ РОБІТ:

- 👁 Розробка антикорупційної станції: 31 жовтня 2019 р., до 20:00.
- 👁 Залікова письмова робота: 15 листопада 2019 р., до 20:00.
- 👁 Програма передбачає виконання тестових завдань. Тестування відбудеться 4 жовтня 2019 р. з 18:00 до 18:30.

Усі письмові роботи надсилати через електронну платформу.

Лекції, дискусії та case-study:

Слухачі повинні брати активну участь у дискусіях, а також бути готовими до виконання завдань протягом заняття. У разі внесення змін до вимог курсу про це буде зроблено усне оголошення та повідомлено через список розсилки. Студенти особисто відповідальні про обізнаність щодо цих змін, навіть, якщо були відсутні на занятті.

Список розсилки групи:

Куратори курсу робитимуть оголошення через розсилку as1cr_2019@googlegroups.com. Ви особисто відповідальні за ознайомлення з цими оголошеннями.

Правила листування ел. поштою:

Прохання надсилати електронні листи лише в таких випадках: 1) щодо призначення додаткової індивідуальної консультації; 2) повідомлення про відсутність на занятті та причини; 3) прохання надіслати ще раз анонси, зміни до програми, розкладу чи інші додаткові матеріали курсу. Питання щодо роз'яснення матеріалів курсу, процедур занять чи підсумкового контролю просимо вирішувати після занять або під час індивідуальних консультацій.

Отримання додаткових балів:

Курс не передбачає можливості будь-яких додаткових форм завдань для отримання додаткових балів, крім тих, що передбачає програма.

Правила поведження на заняттях:

Будь ласка, не запізнюйтеся на пари, під час лекцій вимикайте мобільні телефони.

Обговорення та дискусії під час занять повинні бути жвавими та цікавими, але прохання висловлювати Ваші коментарі ввічливо. Будь ласка, виявляйте повагу до чужої точки зору і виражайте Вашу незгоду з аргументами інших коректно.

Етичні правила щодо написання робіт:

Етичні правила щодо написання робіт: Усі студенти повинні особисто працювати над проектом. Співпраця з іншими студентами передбачається в межах виконання спільного проекту. Студенти зобов'язанні робити посилання у роботі на використані джерела; використання публікацій та досліджень без посилань вважається плагіатом. Плагіат є недопустимим та призведе до втрати права отримати кредити за курс.

Оцінювання знань та вмінь студентів. Шкала оцінювання знань:

Шкала		Оцінка за національною шкалою	Визначення
A	91-100	відмінно	Дуже високий рівень знань із незначними помилками
B	81-90	добре	Дуже добре; більше ніж середній рівень знань, але з деякими помилками
C	71-80	добре	Добре; загалом гарна робота, але є достатня кількість помітних помилок
D	66-70	задовільно	Задовільно; але із значними недоліками
E	60-65	задовільно	Достатньо; досягнуті мінімальні критерії
F	30-59	незадовільно	Незадовільно; потрібна деяка додаткова робота
F	0-29	незадовільно	Неприйнятно; потрібна значна додаткова робота

Розподіл балів в межах курсу

Перший блок за роботу протягом курсу, 60 % від загальної оцінки (тобто макс. 60 балів)						Другий блок 40 % від загальної оцінки (тобто макс. 40 балів)	
Розробка антикорупційної станції		Презентація антикорупційної станції		Тести		Робота під час заняття	Залікова письмова робота
30	A	10	A	20	A	від 0 до 3 балів	від 0 до 40 балів
24	B	8	B	16	B		
18	C	6	C	12	C		
12	D	4	D	8	D		
6	E	2	E	4	E		

Завдання: Розробка антикорупційної станції

Дане завдання передбачає створення повноцінного сценарію для презентації станції антикорупційного туру в рамках проекту ACREC "Київські антикорупційні тури".

Завдання складається з двох частин:

1. Письмової частини (розробки сценарію станції у письмовому вигляді за шаблоном) - до 30 балів;
2. Усної презентації станції за сценарієм - до 10 балів.

Можливість отримання додаткових балів:

- 👁 Переклад сценарію англійською мовою - до додаткових 5 балів;
- 👁 Включення інтерактиву до сценарію антикорупційної станції - до 2 балів.

Дедлайни.

1. Письмову роботу для учасників Магістерської програми необхідно відправити на поштову скриньку alinalosss@gmail.com до 10 листопада 2019, не пізніше 23:59.
2. Дату проведення презентації станцій для учасників Магістерської програми буде повідомлено додатково.

Додаткові матеріали для виконання завдання.

Для виконання даного завдання студентам надається:

- 👁 Презентація з розробки антикорупційної станції у форматі PowerPoint;
- 👁 Шаблон антикорупційної станції, який необхідно використовувати в якості форми для написання сценарію (червоний текст містить поради технічного характеру, їх необхідно видалити при заповненні шаблону);
- 👁 Доступ до вже існуючих сценаріїв, які можна використовувати в якості зразку;
- 👁 Посилання на гугл-таблиці з реєстрацією тем\ локацій антикорупційних станцій учасниками Програми;
- 👁 Додаткові матеріали для виконання завдання, серед яких презентація "Правові ризики комунікації про корупцію" та ін.

У разі виникнення питань щодо виконання даного завдання, звертайтеся до менеджера проекту "Київські антикорупційні тури" Аліни Лось за адресою: alinalosss@gmail.com.

«Київські антикорупційні тури» - це проект Міждисциплінарного науково-освітнього центру протидії корупції (ACREC), який представляє собою інноваційний просвітницький інструмент у форматі інтерактивних міських екскурсій у супроводі гідів.

Проект антикорупційних турів було створено з метою інформування громадянського суспільства про механізми корупції з фокусом на конкретні шляхи та інструменти їх запобігання у майбутньому, а також діяльність та успіхи державних органів, неурядових організацій та активістів у сфері антикорупції в Україні.

ПЛАН КУРСУ

**Корупція, державна
політика та суспільство**

ТЕМА 1. МІЖДИСЦИПЛІНАРНІ ПІДХОДИ ДО ВИВЧЕННЯ КОРУПЦІЇ

Література

- 👁️ Частина 1-3: Andvig, Jens Christopher, and Odd-Helge Fjeldstad. 2001. "Corruption A Review of Contemporary Research." Bergen: Chr. Michelsen Institute, Development Studies and Human Rights.

План

- 👁️ Економічна перспектива.
- 👁️ Політологічна перспектива.
- 👁️ Культурологічна перспектива.

Викладач:

Оксана Гус.

ТЕМА 2. ДИСКУСІЯ ЩОДО ТЕРМІНУ «КОРУПЦІЯ». ФОРМИ КОРУПЦІЇ

План

- ▶ Сутність корупції: поняття та види.
- ▶ Проблеми визначення й типологізації корупції.
- ▶ Комунікаційна перспектива.

Викладач:

Оксана Гус,
Антон Марчук.

Література

- 👁️ Частина 1. Philp Mark. "Conceptualizing Political Corruption." In *Political Corruption: Concepts & Contexts*, edited by Arnold J. Heidenheimer, Michael Johnston, and Mark Philp, 3rd ed., 41 - 58. New Brunswick, N.J: Transaction Publishers, 2005.
- 👁️ Частина 2. Bussell, Jennifer. 2015. "Typologies of Corruption: A Pragmatic Approach." In *Greed, Corruption, and the Modern State: Essays in Political Economy*, edited by Susan Rose-Ackerman and Paul Lagunes, 21 - 45. Cheltenham, UK: Edward Elgar Publishing.

ТЕМА 3. CAUSES OF CORRUPTION

План

- 👁️ What is the relationship between corruption and politics, economic development, and culture?
- 👁️ What is the impact of international factors on corruption?
- 👁️ What is the impact of communist legacies on corruption?

 Викладач:
Max Bader.

Література

- 👁️ Rothstein, Bo, and Jan Teorell. (2015) "Causes of Corruption", in: Routledge Handbook of Political Corruption, ed. by Paul M. Heywood. Routledge, New York.
- 👁️ Mungiu, Alina. "Corruption: Diagnosis and treatment." Journal of democracy 17, no. 3 (2006): 86-99.
- 👁️ Tanzi, Vito. "Corruption around the world: Causes, consequences, scope, and cures." Staff Papers- International Monetary Fund (1998): 559-594.

ТЕМА 4. CONSEQUENCES OF CORRUPTION

План

- ▶ Why does corruption impede economic development?
- ▶ Why does corruption diminish the quality of life?
- ▶ How does corruption undermine public safety?

 Викладач:
Max Bader.

Література

- 👁 Heywood, P. (2009). Corruption. The SAGE Handbook of Comparative Politics. T. Landman and N. Robinson. New York, SAGE Publications.
- 👁 Uslaner, Eric M. (2015). "The Consequences of Corruption", in: Routledge Handbook of Political Corruption, ed. by Paul M. Heywood. Routledge, New York.

ТЕМА 5: КОРУПЦІЙНІ СХЕМИ В БАЗОВИХ СЕКТОРАХ ЕКОНОМІКИ

Викладач:

Олексій Шалайський.

Деталі будуть анонсовані додатково

ТЕМА 6: ГЕНЕЗА УКРАЇНСЬКОГО ОЛІГАРХАТУ: ЯК ВИБУДОВУВАЛАСЯ СИСТЕМА?

План

- ⦿ Український олігархат та корупція.
- ⦿ Справа Лазаренка.

Викладач:

Сергій Лещенко.

Література

- ⦿ Лещенко С. Американська сага Павла Лазаренка / С. Лещенко. – Л.: Незалежний культурологічний журнал «І», 2013. – 316 с.
- ⦿ Лещенко С. «Межигірський синдром» / С. Лещенко. – К.: Брайт Стар, 2014. – 248 с.
- ⦿ Лещенко С. Офшорний дах для Януковича та Ключова / С. Лещенко // Українська правда. – 2011 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.pravda.com.ua/articles/2011/10/21/6693989/>
- ⦿ Лещенко С. З життя біло-блакитної еліти: маєток Сергія Ключова / С. Лещенко // Українська правда. – 2011 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.pravda.com.ua/articles/2011/10/19/6686588>

ТЕМА 7: КОРУПЦІЯ НА ВИБОРАХ. ФІНАНСУВАННЯ ПОЛІТИЧНИХ ПАРТІЙ

 Викладач:

Ігор Фещенко

Деталі будуть анонсовані додатково

ТЕМА 8. АНТИКОРУПЦІЙНІ КАМПАНІЇ ГРОМАДСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ

План

- ▶ Планування антикорупційних кампаній.
- ▶ Перебіг антикорупційних кампаній.
- ▶ Особливості адвокації розроблених рекомендацій щодо політики.

Викладач:

Віталій Шабунін.

Література

- ▶ Юрчишин Я., Ясиневич Я. Керівні принципи з планування та проведення адвокаційних кампаній, 2017
- ▶ Станкевич-Волосянчук О. Адвокація як метод впливу (практичний посібник):РМЕО «ЕКОСФЕРА». - Ужгород, 2013.
- ▶ Навроцький В.В., Менджул М.В. Кампанія адвокати як інструмент демократичних перетворень / В.В. Навроцький, М.В. Менджул. – Ужгород: «Видавництво Олександри Гаркуші», 2011.

ЛЕКТОРИ КУРСУ

Max Bader —

is University Lecturer with expertise on Russia and Eurasia (post-Soviet area). Before coming to Leiden University, he was a lecturer and researcher at the University of Amsterdam, the Ludwig Maximilian University of Munich, and the OSCE Academy, and a visiting scholar at George Washington University and the Kyiv-Mohyla Academy. Dr. Bader research interests include elections, authoritarian politics, democratization, and new media. His research interests include elections, authoritarian politics, democratization, and new media. Bader's current research project is Human Security and Conflict in Ukraine: Local Approaches and Transnational Dimensions. He has published in journals such as Democratization, Post-Soviet Affairs, Russian Politics, Research & Politics, Europe-Asia Studies, Representation, Communist and Post-Communist Studies. Non-academic activities Outside academia, Bader has been or is currently involved in: Election observation for OSCE/ODIHR and other institutions in the post-Soviet area; Policy evaluation for USAID and the Ministry of Foreign Affairs of the Netherlands; Public speaking on the politics and international affairs in post-Soviet Eurasia; Membership in the Younger Generation Leadership Network on Euro- Atlantic Security.

Контактна інформація: m.bader@hum.leidenuniv.nl

Оксана Гус –

наукова співробітниця Лейденського університету, Нідерланди (Leiden University), співзасновниця міжнародної мережі дослідників корупції (www.ICRNetwork.org) та консультант з розвитку ACREC. Сферою наукових інтересів є політична корупція у гібридних режимах, а також методи та теорії міждисциплінарних досліджень корупції. Отримала ступінь магістра з політології, публічного права й антропології Мюнхенського університету Людвіга-Максиміліана, Німеччина (Ludwig-Maximilians-Universität München, Deutschland). Вона була дослідницею в Університеті Торонто та консультантом УНП ООН та Ради Європи.

Контактна інформація: oksanahuss@gmail.com

Сергій Лещенко —

журналіст-розслідувач, экс- заступник головного редактора Інтернет-видання «Українська правда», викладач. Автор книг «Американська сага Павла Лазаренка» (2013) і «Межигірський синдром» (2014). Більшість статей Сергій Лещенка присвячені питанням корупції в політиці та серед вищих посадових осіб держави. У 2012 р. Лещенко проходив стажування у Великій Британії в рамках стипендіальної програми Меморіального фонду Джона Сміта (John Smith Fellowship). У 2013 р. проходив стажування в Стенфордському університеті (США) у рамках Draper Hills Summer Fellowship, а також стажування у Вашингтоні в рамках Reagan-Fascell Democracy Fellowship. Зараз викладає в школі журналістики Українського католицького університету та є членом Комітету з питань запобігання і протидії корупції Верховної Ради України. У 2004 р. Сергій Лещенко отримав 2-ге місце в конкурсі «Найкраще журналістське розслідування – 2004» (спільний проект Інституту масової інформації, Посольства Франції в Україні та Могиланської школи журналістики). У 2006 р. став лауреатом у номінації «Людина року в галузі друкованих ЗМІ». У 2011 р. отримав журналістську премію Східного партнерства від організації Fundacja Reporte-gow за статтю-розслідування «Офшорний дах для Януковича та Ключева». У 2013 р. став лауреатом премії імені Герда Буцеріуса «Вільна преса Східної Європи», а у 2014 р. увійшов до списку «100 героїв інформації», «Репортери без кордонів».

Контактна інформація: mail.pravda@gmail.com

Віталій Шабунін –

експерт із питань парламентського лобювання та політичного консалтингу в сфері протидії корупції, голова правління Громадської організації «Центр протидії корупції», голова Ради громадського контролю при Національному антикорупційному бюро України (2015—2017). Координує групу протидії корупції в державних закупівлях й адвокаційний напрям діяльності Центру.

Контактна інформація: v.shabunin@antac.org.ua

Олекса Шалайський –

співзасновник порталу «Наші Гроші». Експерт у сферах журналістських розслідувань політичної корупції, медіа-комунікацій та контролю за використання публічних фінансів. Журналіст із колосальним стажем роботи в провідних медіа України. Автор серії гучних журналістських розслідувань, наприклад, історії із закупівлею «вишок Бойка».

Контактна інформація: shalayskiy@gmail.com

Антон Марчук -

експерт Центру політико-правових реформ. У ЦППР з червня 2018 року, працює у сфері антикорупційної експертизи нормативно-правових актів, аналізу антикорупційної політики тощо.

Контактна інформація: marchuk301196@gmail.com

Ігор Фещенко -

аналітик з партійних фінансів Громадського руху ЧЕСНО. Досліджує фінансові звіти партій з середини 2016 року, фактично з моменту їх появи у публічному доступі. З 2017 року очолює напрям "Партійні фінанси" в ЧЕСНО. Автор статей про фейкових донорів, не задекларовані витрати партій та аналізу витрат державних коштів. Учасник робочої групи з напрацювання змін до закону "Про політичні партії".

Контактна інформація: feshchenko.ua@gmail.com

.....

.....

.....

#acrecstudy

Київ